

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Димитър Ненков Ненков
върху дисертационен труд на тема

“ИНВЕСТИЦИИ ВЪВ ФОТОВОЛТАИЧНИ ЦЕНТРАЛИ – ФИНАНСОВИ И ЕКОЛОГИЧНИ АСПЕКТИ”

на

Тодор Димитров Георгиев,
докторант по докторска програма „Финанси, парично обръщение, кредит и
застраховка (Финанси)”,
към катедра „Финанси и кредит“ на Стопанска академия „Д. А. Ценов“,
гр. Свищов

Научен ръководител: проф. д-р Андрей Захариев

I. Общо представяне на дисертационния труд

Представеният за рецензиране дисертационен труд е с общ обем 233 страници и включва: списък на таблиците, въведение, три глави, заключение, библиография и приложения.

Във въведението докторантът е изтъкнал актуалността на изследваната тема, посочил е обекта и предмета на изследване, както и основната цел. Формулирани са три задачи, които да се изпълняват впоследствие и три хипотези, които да се тестват в процеса на изследване. Формулирана е и водещата изследователска теза на дисертацията, съгласно която „Зелената сделка“ в ЕС формира нарастващо търсене на ниско въглеродни производства на електроенергия, което създава позитивна перспектива за инвестиции във фотоволтаични централи, основани на финансови модели за възвръщаемост при съобразяване с екологичните регулации в страната и ЕС“.

В първата глава се дискутират теоретичните, пазарните и екологичните аспекти на инвестициите в електроенергийния сектор. Специално внимание е отделено на технологичните особености и икономическата ефективност на фотоволтаичните централи, на енергийния баланс в страната, еволюцията на борсовия сегмент „Ден напред“. Направен е критичен анализ на Европейската „зелена сделка“, проследени са състоянието и тенденциите на електропроизводството в България.

Втора глава е посветена на иконометричен анализ за 12 страни от Централна и Източна Европа на ценовия сегмент „Ден напред“ като определящ фактор за възвръщаемост от инвестициите в соларни централи. За целта авторът е приложил многофакторен линеен регресионен модел и стъпаловиден многофакторен регресионен модел за ИВЕХ съответно за 2019 и 2020, и 2021, 2022 и 2023 г.

В трета глава дисертантът се спира на анализа и оценката на конкретна проектна компания за инвестиция в изграждане на фотоволтаична централа, в т.ч.: на перспективите за подобни инвестиции, проектиране на ВЕИ инсталация до 1 MW, апробиране на бизнес план за фотоволтаична инсталация над 1 MW. В отделен план са дискутирани системните и несистемни рискове при инвестициите във фотоволтаични централи.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

Избраната тема е актуална и с подчертана практическа значимост за една важна област на инвестициите в реални активи. Обектът и предметът на изследването са подходящо избрани, тезата е ясно формулирана във въведението.

Дисертацията като цяло се отличава със стегната и издържана структура. Трите глави са подредени в логическа последователност, съответстваща на темата, основните цели и поставените конкретни задачи.

Независимо от множеството публикации в изследваната област, проблемите свързани с усъвършенстване и повишаване на възвръщаемостта на особено актуалните инвестиции във възобновяеми енергийни източници, включително фотоволтаици, се нуждаят от нови и нови изследвания. Дисертантът е демонстрирал много добро познаване на литературата по предметната област и умение да работи с литературните източници. В библиографската справка са посочени общо 151 броя литературни източници, в т.ч. 36 на български и 115 на английски език.

Докторантът е демонстрирал много добро познаване на предметната област, особено в теоретичен план, но също така и по отношение на практиката на инвестициите в съвременни активи за производство на електроенергия. Изложението е отлично онагледено с помощта на 122 таблици и 55 добре изработени фигури.

Дисертационният труд като цяло отговаря на изискваната форма. Авторефератът е изготвен в съответствие с изискванията и достатъчно точно и пълно представя съществените аспекти на дисертационния труд. В него е представена и справка за 5 броя публикации на дисертанта, всяка от които е по темата на дисертационния труд. Публикациите са достатъчни за покриване на минималните изисквания за ОНС „Доктор“ съгласно ЗРАСРБ.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Докторантът е навлязъл в дълбочина на предметната област, което му е позволило да достигне до добре обосновани изводи и до открояване на конкретни приносни моменти в научен и научно-приложен аспект. Като резултат от

теоретичния и практическия анализ дисертантът е открил 4 научни и научно-приложни приноси. Приемам така посочените приноси за коректно формулирани.

IV. Критични бележки и въпроси по дисертационния труд

- Дисертационният труд би спечелил ако в глава трета беше обърнато по-сериозно внимание на представянето на финансово-икономическия анализ на конкретния инвестиционен проект, в т.ч. експлицитното представяне на схемата и компонентите на формиране на нетните оперативни парични потоци от проекта със съответните таблици.
- Въпросът ми към дисертанта е как ще коментира политиката на правителствата в България по отношение на стимулирането на инвестициите във ВЕИ в исторически план. Как вижда дисертантът позитивите и негативите от фиксираните стимулиращи цени в това отношение отпреди десетилетие и половина? Основателно ли беше да се говори за образуването на спекулативен балон от подобни проекти по това време?

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение

Заключението ми се основава на анализирания по-горе аспекти, касаещи основните качества на дисертационния труд. Като имам предвид всичко изложено дотук, извършената научно-изследователска работа, в т.ч. осъществения задълбочен емпиричен анализ по темата и показаните способности на докторанта за творческа интерпретация на постигнатото в дадената област, считам:

Представеният дисертационен труд притежава сериозни научни достойнства, които ми дават основание да заявя положителното си становище „ЗА“ присъждане на докторанта **ТОДОР ДИМИТРОВ ГЕОРГИЕВ** на научно-образователната степен „ДОКТОР“ по научната специалност „**Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка**“.

4.05.2024 г.

Член на научното жури:

/проф. д-р Д. Ненков/